

# PROCEDURA EUROPEANA A SOMATIEI DE PLATA IN MATERIE CIVILA SI COMERCIALA

Conf. univ. dr. Alexandrina ZAHARIA  
Universitatea „Danubius” din Galați

**Abstract:** *The summon for the payment procedure, regulated by the 1896/2006 Regulation that is to be applied to all the state members of the European Union and which aims at simplifying and accelerating the procedures referring to the recuperation of the debts expressed in figures, that are both due and uncontested. This procedure helps in sensibly reducing the sum of judging expenses, and the juridical protection is ensured in those states where the payment summon is not stipulated by internal regulations. The payment summon has the executory character of an internal title in all the state members, the recognition and execution procedure not being necessary. The regulation is applied in civil and commercial matters, the extracontractual parties being excluded. This procedure is started through the claimer's request who has the obligation to declare (in his/her request) that he/she takes entire responsibility for what he/she has asserted and that he/she knows exactly that any false statement can fall under the law sanctions stipulated by the legislation of the origin state. In case the request is justified, the instance will send an European summon order that will be declared as European executory order if an objection has not been formulated in the origin instance.*

## 1. Argument în adoptarea Regulamentului (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006

Instituirea unei proceduri europene de somație de plată a fost impusă de menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în cadrul căruia să se asigure libera circulație a persoanelor și de o bună cooperare judiciară în materie civilă și comercială, care să asigure o bună funcționare a pieței interne. S-a urmărit eliminarea obstacolelor din calea bunei desfășurări a procedurilor civile și armonizarea, în cazul în care se impune, compatibilitatea normelor de procedură civilă aplicabile în statele membre. În acest sens, Consiliul European s-a unit la Tampere în zilele de 15 și 16 octombrie 1999 a invitat Consiliul și Comisia să elaboreze noi acte normative referitoare la cooperarea judiciară și la sporirea accesului la justiție, menționând în acest context somațiile de plată în litigiile transfrontiere.

Ulterior, la 30 noiembrie 2000, Consiliul a adoptat un program comun de măsuri al Consiliului și Comisiei pentru punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială.

La data de 20 decembrie 2002, Comisia a adoptat Cartea Verde cu privire la o procedură europeană de somație de plată și privind măsuri de simplificare și accelerare a litigiilor cu privire la cererile cu valoare redusă.

Ce este Cartea Verde? Este un document preliminar de consultare a statelor membre cu privire la obiectivele și caracteristicile posibile ale unei proceduri europene uniforme sau armonizate de recuperare a creanțelor necontestate, în scopul obținerii reacției statelor membre (ONG-uri, cercuri de afaceri, instituții etc.), înainte de a fi prezentat ca act normativ comunitar.

În forma de prezentare a Regulamentului privind procedura europeană a somației de plată au fost propuse mai multe soluții, însă în timp ce se urmărea, preluarea modelul german al acestei proceduri, în final, procedura europeană a somației de plată este mai apropiată de modelul austriac.

Scopul Regulamentului menționat mai sus, denumit în continuare în demersul nostru Regulament, este acela de a simplifica, de a accelera procedurile cu caracter transfrontier referitoare la creanțele pecuniare necontestate, precum și de a reduce costurile generate de această procedură europeană a somației de plată. Prin instituirea acestei proceduri în spațiul juridic european s-a urmărit să se asigure libera circulație a somațiilor europene de plată în cadrul tuturor statelor membre, fiind

eliminată orice procedură intermediară în statul membru de executare înaintea recunoașterii și executării. Somația europeană de plată are caracterul executoriu al unui titlu intern în toate statele membre, nefiind necesară nici procedura de recunoaștere și executare (art. 38 și urm. din Regulamentul Bruxelles I), nici certificarea conform art. 5 și urm. din Regulamentul privind titlul executoriu european. Procedura instituită de Regulament, constituie un instrument complementar și facultativ pentru reclamant, acesta fiind în continuare liber să recurgă la o procedură prevăzută de legislația națională. Altfel spus, Regulamentul nu înlocuiește și nici nu armonizează mecanismele de recuperare a creanțelor necontestate existente în temeiul legislației naționale. Însă, legislația comunitară în procedura europeană a somației de plată elimină barierele în calea accesului la o justiție eficientă în litigiile transfrontiere și dezechilibrele în funcționarea instrumentelor procedurale puse la dispoziția creditorilor și garantează condiții identice creditorilor și debitorilor pe tot cuprinsul Uniunii Europene. Este de necontestat că toate statele membre încearcă să abordeze problema procedurilor colective de recuperare a creanțelor necontestate, prin intermediul unei proceduri simplificate a somației de plată, însă așa cum am precizat conținutul legislației naționale și eficacitatea procedurilor interne variază în mod considerabil. Se remarcă faptul că, procedurile existente în prezent în această materie în statele membre sunt adesea fie nepractice, fie inadmisibile în litigiile transfrontiere.

Prin urmare, Regulamentul asigură, prin prevederile sale, o procedură unitară în recuperarea rapidă și eficientă a creanțelor cu privire la care nu există niciun litigiu în curs de desfășurare pe rolul instanțelor, precum și protecția juridică în acele state în care procedura somației de plată nu este prevăzută în dreptul intern.

## **2. Domeniul de aplicare**

### **2.1. Domeniul de aplicare material**

Prevederile Regulamentului se aplică în materie civilă și comercială în litigiile transfrontaliere, indiferent de natura instanței.

În ceea ce privește momentul la care se apreciază caracterul transfrontier al unui litigiu, s-a stabilit că momentul este cel la care se introduce cererea de somație europeană de plată în conformitate cu prevederile Regulamentului.

Referitor la recuperarea creanțelor, acestea trebuie să fie lichide și exigibile la data la care se introduce cererea de somație europeană de plată

Regulamentul nu reglementează materia fiscală, materia vamală sau materia administrativă, nici răspunderea statului pentru acțiuni sau omisiuni comise în exercitarea puterii publice („*acta jure imperii*”). De asemenea, sunt excluse de la aplicarea Regulamentului: regimurile matrimoniale, testamentele și succesiunile; falimentele, concordatele și alte proceduri similare; asigurările sociale; creanțele care decurg din obligații necontractuale cu excepția situațiilor în care acestea au făcut obiectul unui acord între părți sau există o recunoaștere a datoriei, sau acestea se referă la datorii lichide care decurg din proprietatea comună asupra unui bun.

### **2.2. Domeniul de aplicare în spațiu**

Prin litigiu transfrontier, în sensul Regulamentului, se înțelege acel litigiu în care cel puțin una din părți are domiciliul sau reședința obișnuită într-un stat membru, altul decât statul membru al instanței sesizate. Se impune a se face precizare că sensul termenului de domiciliu este cel dat de (art. 59 și 60) Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2002 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Conform art. 59 se aplică legislația internă pentru a determina dacă o parte are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate. În cazul în care o parte nu are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate, instanța sesizată, pentru a determina dacă partea are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, va aplica legea statului membru în cauză. Societatea sau altă persoană juridică are domiciliul în locul unde aceasta are: sediul statutar sau administrația centrală sau centrul de afaceri. În cazul Regatului Unit și al Irlandei, prin „sediul statutar” se înțelege registered office (sediul social) sau, în lipsa acestuia, place of incorporation (locul de înregistrare) sau, în lipsa acestuia, locul conform legii prin care a avut loc formation (constituirea). Pentru a determina dacă un trust are domiciliul pe teritoriul statului membru în care au fost sesizate instanțele, instanța aplică normele sale de drept internațional privat (art. 60).

Prin „stat membru” în sensul prezentului Regulament se înțelege orice stat membru, cu excepția Danemarcei. Așadar, Regulamentul nu se aplică acestui stat.

### **2.3. Domeniul de aplicare în timp**

Ca orice normă juridică Regulamentul se aplică în timp, adică din momentul intrării în vigoare și până în momentul abrogării. Regulamentul de instituire a unei proceduri europene de somație de plată a intrat în vigoare la data de 31 decembrie 2006. Se aplică de la 12 decembrie 2008, cu excepția art. 28, 29, 30 și 31, care se aplică de la 13 iunie 2008.

### **3. Competența internațională**

În aplicarea Regulamentului, competența se va determina conform normelor de drept comunitar aplicabil în materie, și anume Regulamentul (CE) nr. 44/2001. În cazul în care creanța izvorăște dintr-un contract încheiat de către o persoană (consumatorul) dar care nu-i servește acestuia nici în scop profesional, nici lucrativ, iar consumatorul este pârât, competența aparține numai instanțelor din statul membru în care pârâtul își are domiciliul, conform art. 59 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 (art. 6 alin. 2 din Regulament), în baza principiului prezumției de nevinovăție.

În ceea ce privește competența materială, aceasta este determinată de procedurile legislative interne.

În sensul Regulamentului, prin „instanță”, se înțelege orice autoritate a unui stat membru care este competentă în ceea ce privește somațiile europene de plată sau în orice altă materie conexasă, iar prin „instanță de origine” se înțelege instanța care emite o somație europeană de plată.

### **4. Aspecte procedurale**

#### **4.1. Cererea de somație europeană de plată**

Ca orice cerere prin care este sesizată o instanță și cererea în materia somației europene de plată trebuie se face prin completarea Formularului A din Anexa I, cu îndeplinirea condițiilor referitoare la formă și conținut prevăzute în art. 7 din Regulament.

Pentru egalitate de tratament juridic în statele membre, Regulamentul face trimitere la formularul din Anexa I și prevede expres că o asemenea cerere trebuie să conțină următoarele elemente:

- numele și adresa părților și, după caz, ale reprezentanților acestora, și evident ale instanței sesizate;
- valoarea pretenției în special a creanței principale și, după caz, dobânzile, penalitățile contractuale și costurile;
- în cazul dobânzilor se va preciza rata dobânzii și perioada pentru care se cer aceste dobânzi, cu excepția cazului în care la capătul principal de cerere se adaugă automat dobânzi legale în temeiul legislației statului membru de origine;
- cauza acțiunii, inclusiv descrierea circumstanțelor invocate ca temei al creanței și, după caz, a dobânzilor cerute;
- o descriere a probelor ce vor fi prezentate pentru dovedirea creanței;
- caracterul transfrontier al litigiului în sensul definit de Regulament;
- semnătura reclamantului sau, după caz, a reprezentantului legal.

Reclamantul este obligat să declare în cerere, că își asumă întreaga răspundere pentru informațiile furnizate, să precizeze că acestea sunt exacte și că are cunoștință că pentru orice declarație falsă intenționată riscă să atragă sancțiunile prevăzute de legislația statului membru de origine. În conținutul cererii reclamantul poate face precizarea că, în cazul în care pârâtul face opoziție, se opune să-i fie trecută cererea la procedura de drept comun. Reclamantul poate să facă această precizare și ulterior sesizării instanței, însă înainte de emiterea somației de plată.

Cererea se poate introduce pe suport de hârtie sau orice alt mijloc de comunicare acceptat de statul membru de origine și care poate fi utilizat de instanța de origine, inclusiv pe cale electronică. În acest din urmă caz, cererea va fi semnată cu respectarea art. 2 alin. 2 din Directiva 1999/93/CE a Parlamentului European și Consiliului din 13 decembrie 1999 privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice. Semnătura electronică este recunoscută în statul membru de origine fără a putea fi supusă unor condiții suplimentare. Însă, semnătura electronică nu este necesară, în cazul în care instanțele din statul membru de origine (cum este Austria) sunt dotate cu un alt sistem electronic

de comunicații accesibil unui grup de utilizatori certificați înscriși în prealabil, și care permite identificarea sigură a acestor utilizatori. Statele membre sunt obligate să informeze Comisia cu privire la existența unui astfel de sisteme.

#### **4.2. Primirea și examinarea cererii**

Ca și în dreptul intern și Regulamentul prevede că instanța sesizată cu o cerere de somație europeană de plată o va examina cu ajutorul unei proceduri automatizate (electronice) sub aspectul îndeplinirii condițiilor expuse mai sus și dacă cererea apare a fi întemeiată.

În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute în Regulament, instanța stabilește un termen în care reclamantul are posibilitatea să completeze sau să rectifice cererea, cu excepția cazului în care aceasta este vădit nefondată sau inadmisibilă. Termenul poate fi prorogat în situația în care instanța consideră util acest lucru.

Dacă în urma verificării se constată că sunt îndeplinite condițiile numai pentru o parte a cererii, instanța îl informează pe reclamant folosind formularul prevăzut în Regulament în acest scop. Reclamantul poate accepta sau refuza propunerea de somație europeană de plată pentru suma stabilită de instanță și va fi informat cu privire la consecințele deciziei sale. În cazul în care reclamantul acceptă propunerea instanței, va fi emisă o somație europeană de plată pentru suma acceptată, iar restul pretențiilor din cererea principală vor fi valorificate, la cererea reclamantului, în baza legislației naționale. Ce se întâmplă în cazul în care reclamantul, în derularea acestei proceduri, nu trimite în termenul stabilit răspunsul instanței sesizate sau refuză propunerea acesteia? În cazul în care reclamantul nu se conformează, instanța va respinge cererea de somație europeană de plată.

O altă întrebare care se pune este dacă această procedură îl ia pe pârât prin surprindere sau acesta va fi înștiințat? Regulamentul prevede în art. 12 alin. 3 că, tot pe baza completării unui formular, pârâtul este informat cu privire la următoarele posibilități:

- de a plăti reclamantului suma care este menționată în somația de plată sau
- de a se opune somației de plată, făcând opoziție la instanța de origine, opoziție care trebuie trimisă în termen de 30 de zile de la data la care i s-a comunicat sau notificat somația. Prin „instanță de origine” se înțelege instanța care emite o somație europeană de plată

Totodată pârâtul este informat că:

- somația a fost emisă numai pe baza informațiilor furnizate de reclamant și nu au fost verificate de către instanță;
- somația va deveni executorie cu excepția cazului în care s-a făcut opoziție la instanță, în condițiile prevăzute în Regulament.

În cursul soluționării cererii privind somația europeană de plată reprezentarea de către un avocat sau un licențiat în știința juridică nu este obligatorie, nici pentru reclamant și nici pentru pârât în ceea ce privește opoziția la somația europeană de plată.

#### **4.3. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța**

Rezultă din cele expuse mai sus rezultă că cererea reclamantului poate fi admisă în totalitate sau în parte, ca urmare a acceptării reducerii pretențiilor sale la propunerea instanței sesizate, după verificarea îndeplinirii condițiilor stabilite în Regulament.

Instanța va respinge cererea în cazul în care:

- nu sunt îndeplinite condițiile din Regulament;
- cererea este vădit nefondată;
- reclamantul omite să trimită răspunsul în termenul stabilit de instanță în cazul modificării sau rectificării cererii;
- reclamantul omite să trimită răspunsul în termenul stabilit de instanță sau refuză propunerea acesteia referitoare la suma stabilită de instanță.

Respingerea cererii nu-l împiedică pe reclamant să-și valorifice creanța printr-o nouă cerere europeană de somație de plată sau prin orice altă procedură prevăzută de legislația unui stat membru. Ordinul dat în această procedură nu poate fi atacat cu recurs și nu are autoritate de lucru judecat.

#### **4.4. Comunicarea ordinului european de somație la plată**

Ordinul european de somație de plată va fi comunicat pârâtului, conform normelor de drept intern. Regulamentul reglementează situațiile în care comunicarea sau notificarea este însoțită de confirmarea de primire de către pârât, comunicarea sau notificarea neînsoțită de confirmarea de primire de către pârât, și comunicarea sau notificarea unui reprezentant în art. 13, 14, 15, evident când se cunoaște cu certitudine adresa pârâtului. Ordinul privind somația europeană de plată trebuie să fie redactat în limba oficială sau într-o limbă pe care destinatarul să o înțeleagă, în caz contrar acesta are dreptul să refuze primirea actului.

#### **4.5. Opoziția la somația europeană de plată**

Pârâtul poate să formuleze opoziție în termen de 30 de zile de la data comunicării sau notificării somației de plată, la instanța de origine folosind Formularul tip F care îi este trimis odată cu somația europeană de plată. Pârâtul nu este obligat să motiveze opoziția, ci va preciza doar că el contestă creanța, iar reclamantul va fi informat de promovarea opoziției. Opoziția va fi formulată pe suport de hârtie sau prin orice alt mijloc de comunicare acceptat de statul membru de origine și care poate fi utilizat de instanța de origine, inclusiv pe cale electronică. Evident, opoziția va fi semnată de către pârât, folosind chiar semnătura electronică. În ceea ce privește semnătura electronică sunt aplicabile precizările făcute în prezenta lucrare la semnătura reclamantului, pe care, fiind identice nu le vom mai repeta.

În cazul în care opoziția este formulată în termenul legal, procedura continuă în fața instanțelor competente din statul membru de origine, cu respectarea normelor de procedură civilă de drept comun, exceptând cazul în care reclamantul a cerut expres ca procedura să ia sfârșit în acest caz. Valorificarea creanței de către reclamant pe calea procedurii europene a somației de plată, nu-i aduce atingere poziției sale în cursul procedurii civile de drept comun ulterioare, ca urmare a aplicării legislației naționale.

#### **4.6. Ordinul european de somație de plată**

În cazul în care pârâtul nu a formulat opoziție în țara de origine în termenul legal, instanța va declara ordinul european de somație de plată ca fiind executoriu.

Ordinul european de somație de plată executoriu va fi înmănat reclamantului și pus în executare silită cu respectarea normelor de procedură civilă privind executarea silită din statul membru de origine. Se poate observa că Regulamentul a eliminat procedura exequatorului, adică nu necesită declararea caracterului executoriu în statul de executare și nici certificarea în statul de origine. În cursul executării silite nu poate fi cenzurat titlului executoriu european pe fond. Totuși, în cazul în care pârâtul solicită reexaminarea ordinului european de somație de plată, de exemplu, pe motivul că a fost împiedicat să conteste creanța din cauze de forță majoră sau datorită unor circumstanțe extraordinare, fără ca acest lucru să-i poată fi imputabil, instanța de executare poate, la cererea pârâtului, să suspende procedura de executare. În cazul în care pârâtul a cerut reexaminarea în condițiile prevăzute de art. 20 din Regulament, instanța competentă în statul membru de executare poate la cererea pârâtului, să limiteze procedura de executare la măsuri asiguratorii; să subordoneze executarea constituirii unei garanții pe care o determină.

De asemenea, pârâtul refuză executarea, la cerere, în cazul în care a plătit reclamantului suma stabilită în somația europeană de plată. Pârâtul mai poate refuza executarea în cazul în care ordinul european de somație de plată este incompatibil cu o hotărâre pronunțată sau o somație emisă anterior în orice stat membru sau într-o țară cu condiția ca:

- să se fi mai pronunțat o hotărâre sau somație de plată anterior care să privească aceleași părți, într-un litigiu având aceleași obiect;
- hotărârea pronunțată sau somația emisă anterior să îndeplinească condițiile necesare recunoașterii acesteia în statul membru de executare;
- incompatibilitatea să nu fi putut fi invocată în cursul procedurii judiciare în statul membru de origine.

## **5. Costurile**

Regulamentul prevede expres că suma cheltuielilor de judecată aferente unei proceduri europene a somației de plată și procedurii civile de drept comun care urmează în cazul unei opoziții la somația europeană de plată într-un stat membru nu va fi mai mare decât cheltuielile de judecată generate de o procedură civilă de drept comun neprecedată de o procedură europeană a somației de plată în statul membru respectiv. În conținutul cheltuielilor de judecată sunt incluse cheltuielile și taxele care urmează să fie achitate instanței, stabilite conform legislației naționale.